

۲۰۱۶/۱۱/۱۸

نظر محمد مطمئن

پگواش – اسلام اباد: د ولسمشر د سولي ضد څرگندونې

که پلان بدلون ونه مومي، د نومبر ۲۲مه ۲۰۱۶ به اسلام اباد د پگواش د قطر د لړۍ څلورمې ناستې کوربه وي. تر دې له مخه په قطر کې د پگواش دوی مهمې ناستې د ۲۰۱۵ مې او ۲۰۱۶ جنوري کې شوې وي، چې گډونوال يې له دې کبله هم خوښ وو چې هلته پکې د طالبانو رسمي استازو او دافغان حکومت استازو په غیر رسمي ډول برخه درلودله، د افغان سیاستوالو تر څنګ پکې يو شمير ميرمنو، ځوانانو او مدني فعالانو ته هم برخه ورکول شوې وه. له دې مخکې په دوبي کې د ۲۰۱۲ سپټمبر او ۲۰۱۳ جنوري کې هم بې نتيجه ناستې شوې وي، ځکه په يادو دوو ناستو کې د طالبانو استازو گډون نه درلود.

د سولي جرګه

د دوحه پگواش ناستو په تسلسل کې کابل کې د سولي جرګې تر نوم لاندې د پگواش د گډونوالو او ځينو نورو سياسي څيرو يوه مجموع جوړه شوه، تر څو د سولي په برخه کې عملي کار وشي، د طالبانو او امريکا، طالبانو او افغان حکومت ترمنځ مخامخ خبرو ته زمينه برابره شي.

د همدې سولي جرګې پرانسته د کابل ښار په کابل سټار هوټل د ۲۰۱۶ ز. کال د جون په ۲۳مه وشوه، چې تر ډيره د سولي جرګې کريډيټ او امتياز په ښکاره خو د کورنيو چارو پخواني وزير عمر داودزي او د ماليې او سوداګري پخواني وزير، دحکومت د اپوزيسون د نوي ملي جبهې مشر انوارالحق احدي ته منصوب شو.

داچې د دارانشاء له پاره يې ۶ نفره وټاکل شوو (فيض محمد ځلانده، ضياء الحق امريخي، احمد وحيد مژده، مريم صافي، خليل صافي او نظر محمد مطمئن)، د کارونو د ښه والي اړوند د دوی ترمنځ درې او څلور غونډې هم وشوې، دا ډول د سولي جرګې اونيزو غونډو هم دوام درلود، په وروسته وختونو کې د دارانشاء د يو غړي خليل صافي سره د ځينو مشرانو ستونزه پيداشوه. د دارانشاء لخوا په کابل کې د يوې غونډې تابيا نيول کيدله، چې وروسته د دارانشاء غړي خليل صافي لخوا د خپلې انجو (دسولي څيرنيزه ټولنه Peace Research Society) د نوم او لوگو کارولو ټينګار کيدی، او هغه ويل چې د سولي جرګه دده په نوم په عدليه وزارت کې ثبت شوې. د دارانشاء نورو غړو ورسره مخالفت وکړ.

د همدې انجو تر نوم لاندې د ناروي او چين هيوادونو د کابل سفارتونو ته د مرستې پروپوزلونه د سولي جرګې د مشرتابه له خپرېدو پرته استول شوي وو. د احدي صاحب او عمر داودزي صاحب له نومونو څخه گټه اخيستل شوې وه. د چين سفارت ته د يوناما د برخې د کوم مشر لخوا ويل شوي وو چې دا شخصي انجو ده، او د سولي لپاره بوديجه ورکول ممکن شخصي وکارول شي.

د دارانشاء د غړو لخوا پرېکړه وشوه چې په کابل کې د سولي جرګې لخوا غونډه به بې باوري رامنځته کړي، او د دغې جرګې د ځينو مشرانو هم له دې امله موافقه نه وه چې د سولي په برخه کې د ويلو او نوي پرمختګ لپاره کوم څه نه لري.

خليل صافي چي په كابل كې د پگواش استازيتوب او د پگواش د جنرال سيكرتر **بناغلي پاولو** ملگري پېژندل شوي، د هغه اصرار داو و چې غونډه بايد وشي، ځكه چې اوس د همدې غونډې لپاره نږدې ۴۰۰۰۰ ډالر په نظر كې نيول شوي او د پاولو لخوا مصارف منل شوي. بيا هم د دارالانشاء او د سولې جرگې د ډيري مشرانو خوښه نه وه، بالاخره د دارالانشاء غړو بناغلي صافي ته وويل چې كه غونډه كيږي د پگواش تر نوم لاندې دي وشي، او كه چا پكې گډون كاوو او يا نه خپله خوښه يې ده. مور څلور كسانو (وحيد مزده، فيض خاند، خليل صافي او مطمئن) د پگواش د مشر بناغلي پاولو سره د كابل ستار هوټل كې په كابل كې د غونډې اړوند ماشام مهال وليدل، هغه ته بناغلي فيض خاند واضح وويل چې په دغسې وخت كې د يوې لويې غونډې جوړول كومه ځانگړې لاسته راوړنه به ونه لري، صافي صاحب جدي عكس العمل ونيود.

د سېټمبر پر ۱۶مه ۲۰۱۶ز. كال په كابل كې د پگواش تر نوم لاندې د سولې غونډه جوړه شوه، د سولې جرگې او د پگواش دوحې ځينو گډونوالو پكې شركت ونه كړ، سيد اسحاق گيلاني، استاد محمد زمان مزمل، استاد فيض محمد خاند، حاجي احمد فريد، انجنير احمدشاه، ملاعبدالسلام ضعيف او ځيني نورو...

هغه لسټونه چې مخكې پرې كار شوي وو، د هغوی پر ځای په بيړني ډول نور كسان غونډې ته غوښتل شوي وو. د لوی كندهار استازي پكې نه وو، او د لويې پكتيآء استازولي هم پيكه، كابل كې ميشتو د ولايتونو كسانو او د ننكړهار خلكو پكې گډون درلود. له همدې كبله وه چې غونډه يو ډول له ناکامي سره مخ شوه.

اسلام اباد كې د پگواش ناستې اړوند

داچې په هرات كې د اکتوبر ۱۵مه ۲۰۱۶ ز. كال د سيمي امنيت اړوند غونډه وه، د پاکستان څخه هم ورته ځيني سياستوال راغونښتل شوي وو، له همدې موقع نه په استفادې په بيړني ډول د اکتوبر پر ۱۴مه ۲۰۱۶، بيا هم د پگواش تر نوم لاندې د كابل سرينا هوټل كې يوه وړوکی مجلس جوړ شو. گډونوال يې محمد عمر داودزی، انوارالحق احدي، ملاعبدالسلام ضعيف، د پاکستان له لوري رستم شاه مومند، اسد درانی او ځيني نور وو، داخل د سولې خبره نه وه، بلکې د افغانستان او پاکستان په اړيکو خبره كيدله.

دادی اوس بيا پلان دی چې د نومبر په ۲۲مه داخل اسلام اباد كې د پگواش لخوا د افغانستان او پاکستان اړيکو د رغونې او بنووالي په موخه غونډه وشي، د پگواش اداره وايي چې (د پگواش مؤسسي تر اوسه په بېلا بېلو هيوادونو كې له بېلا بېلو گډونوالو سره غونډې كړي دي. د پگواش موخه داده، چې اړيکې او همغږي رامنځته، سوله او همكاري زياته كړي. د پگواش مؤسسه غواړي چې د افغانستان او پاکستان ترمنځ اړيکې ښي شي او دوی په دې برخه كې تر خپله وسه پوري هلي ځلي كوي. په سيمه كې د سولې او ثبات لپاره اړينه ده، چې د افغانستان او پاکستان ترمنځ همكاري زياته او اړيکې ښي شي. د نومبر په دوه ويشتمه نيټه په اسلام اباد كې د افغانستان او پاکستان د اړيکو د ښه والي او په سيمه كې د سولې په اړه يو علمي او څيړنيز کانفرانس د پگواش مؤسسي لخوا ترسره كيږي، له طالبانو سره مذاكرات ددې کانفرانس په اجندا كې نشته. پگواش په پام كې لري په نږدې راتلونكې كې د سيمي په بل كوم هيواد كې د افغان سولې په هكله يو بل کانفرانس جوړ كړي چې افغان دولت ته باوري اشخاص، دافغانستان د طالبانو د اسلامي تحريك د سياسي كميسون غړي، نور افغان سياستوال، علماء، قومي مشران، د بنځو او مدني ټولنو استازي او يو شمير نړيوال ناظرين به دغه کانفرانس ته راوبلل شي، ددغه کانفرانس نيټه او ځاي تر اوسه ندی مشخص شوی).

داچې کانفرانس ته علمي او څيړنيز نوم وركول شوی، ولي معلوم سياستوال ورته غوښتل شوي، نو له دې كبله ده چې کانفرانس ته علمي او څيړنيز نه بلکې سياسي غونډه ويل كيدای شي.

د ځينو افغان ځوانانو سره دا انديښنه پيداشوي چې ممكن د پگواش د سولې هڅې د پاکستان او ځينو ځانگړو كړيو له خوا يې د بي باوري هڅې شوې وي، تر څو پدغه پروسه هم د افغانانو بي باوري پيداكړي، ځكه پاکستان چې څلور اړخيزه ناستې پيل كړي وي، هممهاله ورسره د پگواش ادراي لخوا هم د سولې هڅې روانې وي، څلور اړخيزې ناستې ناکام او پگواش غونډو ته

امیدونه وو، داچې مخکې هم شک بنودل شوی وو چې د پگواش په افغان لوري کې داسې څیرې شته چې د پاکستان د پټو ادارو سره ممکن لاس ولري او هڅه به وکړي چې د پگواش د سولې پروسه زیانمنه کي، لیدل کيږي چې هغه انډینې کرار کرار په حقیقت بدلیري، کومه اړتیا ده چې پگواش د افغانستان او پاکستان د اړیکو د بنه کولو په موخه کانفرانس کوي؟ دوی خو د طالبانو او امریکایانو، د طالبانو او افغان حکومت ترمنځ د سولې د خبرو لپاره د زمینه برابرو خبره کړي وه.

په وروسته وختونو کې ځینو هیوادونو ټټر وهلی وو چې که دطالبانو سره د سولې اړوند کومه ناسته کيږي، دوی یې کوربه توب ته چمتو دي، دځینو افغان سیاستوالو (د افغانستان د ملي پیوستون گوند مشر سید اسحاق گیلاني، د مالیې پخوانی وزیر انوارالحق احمدي، د کورنیو چارو پخوانی وزیر محمد عمر داوودي، د افغانستان پخوانی لومړی وزیر انجنیر احمدشاه احمدزي، د ولسي جرگې پخوانی غړی حاجی احمد فرید، د هیواد په کچه پېژندل شوي سیاستوال استاد محمد زمان مزمل، د ولسي جرگې غړی جعفر مهدوي، د کابل پوهنتون استاد فیض محمد ځلاند، د کنړ پخوانی والي شجاع الملک جلاله، د سیمپیزو ادارو پخوانی مشر عبدالخالق فراهي او زما لیکوال) لخوا هڅې کيږي چې د سولې په نوم پروژې نه بلکې د رښتوني سولې لپاره یوه منتج ناسته وشي.

د دغو پرمختگونو اړوند په کابل کې د پگواش ادارې هغه کسان چې د پاکستان سره نږدې اړیکې لري، ممکن پاکستان او دوی په ګډه دا انډیښنه هم بنودلي وي چې که په قزاقستان او یا چین کې د پگواش او پاکستان له وساطت پرته ناستې کيږي، نو دوی به د سولې له امتیاز څخه بې برخې پاتې شي، او یا ممکن پاکستان غواړي چې د پگواش ادارې په ناستو کې خپل حضور په راتلونکې کې ثابت کړي، ځکه که په کابل او اسلام اباد کې رستم شاه مومند، جنرال اسد درانی او جنرال سعد د پگواش ناستو کې ګډون کوي، نو بیا به په راتلونکو کانفرانسونو کې هم چې د طالبانو سره خبرې وي، ددوی ګډون ته لاره هواره وي.

د پگواش راتلونکې ناسته او ګډونوال یې

په اسلام اباد کې کیدونکې د پگواش ناستې ته کیدای شي د افغانستان څخه د مالیې پخوانی وزیر دکتور انوارالحق احمدي، د پوهنې پخوانی وزیر او د ولسمشر سلاکار **داکتر فاروق وردګ**، **داکتر فاروق اعظم**، د ولسي جرگې غړی **جعفر مهدوي**، د شمال ټلوالې پېژندل شوی **قومندان دین محمد جرائت**، د ولسي جرگې غړی **میرویس یاسیني**، د ولسي جرگې غړی **فریدون خان مومند**، د پوهنې وزارت پخوانی مرستیال **صديق پټمن**، د امریکا سره د ستراتیژیک تړون د دودیزې لویې جرگې ویانده **صفیه صدیقي**، د گوانتانامو پخوانی زنداني **حاجي روح الله** او ځینې نور د ناستې ګډونوال وي.

اسلام اباد کې د پگواش ناسته کې د ګډون لپاره د کورنیو چارو پخواني وزیر محمد عمر داوودي څخه څو ځله غوښتنه شوي چې ګډون وکړي، د بېلابېلو لاملونو له کبله هغه په ناسته کې ګډون نه دي منلی. او د ځینو لاملونو له کبله ما لیکوال هم په یاده ناسته کې ګډون ونه مانه.

دا ډول د **ضیاء الحق امرخیل** نوم هم د پگواش په وروستي لست کې نه لیدل کيږي، او انوارالحق احمدي یواځنی څوک دی چې د افغان لوري څخه دغې ناستې ته قوت ورکولای شي.

د پاکستان د لوري به د **آی ایس آی پخوانی مشر جنرال اسد درانی**، **دپوځ متقاعد جنرال او د افغانستان لپاره پخوانی نظامي ائشه سعد محمد**، کابل کې د پاکستان پخوانی سفیر **رستم شاه مومند**، بریګیډر **سکندر علي**، په هند کې پخوانی د پاکستان لوی کمشنر **عزیر احمد خان**، کابل کې د پاکستان پخوانی سفیر **طارق عزیزالدین**، د پاکستان د اطلاعاتو وزیر **شیري رحمان**، جنرال طلعت حسین، کابل کې پخوانی سفیر **اوسمهال د لومړي وزیر نواز شریف سلاکار محمد صدیق** به ګډون وال وي.

تیرو تجربو ته په کتو سره ډیر ځله داسې هم شوي چې د طالبانو د قطر دفتر د استازو سفر پاکستان او یا هم کوم بل هیواد ته کیدونکي وي، د سفر د نیتې سره نږدې په پاکستان کې داغغان سولې اړوند د ځینو غونډو د جوړیدو خبرونه هم ورکول کيږي، او یا پاکستانی چارواکي څرګندونې کوي چې طالبانو د افغان حکومت سره د سولې خبرو ته چمتووالی بنودلی دی. د طالبانو د قطر دفتر د استازو سفر نږدې هر هیواد ته، پاکستان ورڅخه ډیر ځله په خپله ګټه استفاده کړي او پر طالبانو د خپل نفوذ اړوند

بي پروپاگانډ کړی، داخل هم بعيده نه ده چې همداسي يو پلان به وو. طالبانو به کوم هيواد ته د افغان کشالي او سولي اړوند سفر درلود، په همدې موده کې کيدای شي پاکستان په پگواش افغان اداره کې د خپلو نصب شوو کسانو په ذريعه زمينه برابره کړي وي چې په اسلام اباد کې د پگواش تر نامه لاندې ناسته وشي، او بيا پاکستان ووايي چې طالبانو په کانفرانس کې د گډون لپاره چمتووالي بنوودلی، که په همدې موده کې طالبان پاکستان او يا هم د پاکستان د لارې څخه کوم بل هيواد ته سفر کوي، بيا به پاکستان له همدې موقع نه د سولي اړوند ناوره گټه پورته کوي.

داسې فکر کيږي چې داخل اسلام اباد ته د پگواش کانفرانس ته ځيني هغه کسان غوښتل شوي چې يو ډول نه يو ډول پر دوی تور دی چې د پاکستان سره نږدې اړيکې لري، او يا خو د خپلو سياسي موخو تر لاسه کولو په خاطر له پاکستان سره نږدې والی لري.

يو علمی او څيړنيز کانفرانس لپاره په کار وه چې د ټولني رښتوني استازي په غونډه کې گډون ولري، د سيمي بانفوزده کسان، علمي کدرونه، پيژندل شوي باوري اشخاص، تر څو د شخړې او ستونزې پر اصلي او محوري مسايلو بحث وکولای شي.

سياستوال تر ډيره تړلي خلک دي، د ملت استازي نه دي، د گوند او حکومت خلک خپلواک او د خپلې رايې وړ نه دي. طالبانو او افغان حکومت د اسلام اباد ناسته نه ده تاييد کړي، د افغان حکومت رسمي کسان (بناغلی فاروق وردگ) ممکن پکې گډون وکړي، ولي طالبانو ته د گډون رسمي بلنه نه ده ورکول شوې.

طالبانو ته نږدې سرچينو ويلي چې د پگواش د دوحې د لړۍ د دريمې ناستې اړوند هم تر اوسه د طالبانو سره خبره نه ده شوې.

طالبان سوله کې د پاکستان فشار نه مني

په رسنيو کې ويل شوي وو چې د پاکستان لخوا پر طالب مشرانو فشار دی چې يا به خپلې کورنۍ د ډيورنډ هغې غاړې څخه وباسی او يا به له افغان حکومت سره د سولي خبرو ته د پاکستان په وساطت کېښي.

د نومبر پر ۱۳مه ۲۰۱۶ز. کال د طالبانو نظامي کميسون لخوا پاکستان ته په ښکاره ډول ويل شوي چې د پاکستان په غوښتنه او ددوی په فشار کله هم له افغان حکومت سره د سولي خبرو ته نه کېښي. او ډيورنډ هغې غاړې څخه د خپلو کورنيو وتلو ته چمتو دي.

داسې ښکاري که پاکستان ټينگار وکړي، طالب مشران به جدي ستونزه ونه لري چې له پاکستان سره خپلې اړيکې قطع کړي. د طالبانو له جدي غبرگون وروسته ښکاري چې پاکستان په خپل دريځ کې نرمښت راوستی او پر طالبانو د فشار لامونه يې پر پاکستان د نړيوالو فشارونو څخه يادونه کړي.

که د طالب او پاکستان ترمنځ ستونزه مخ په لويډو شوه، او په رسنيو کې راغل چې طالبانو له پاکستان سره د هر ډول اړيکو مقاطعه اعلان کړه، چين هيواد ممکن د گواډ پروژې او پاکستان کې د خپلو نورو اقتصادي پروژو اړوند خپله پانگونه وځنډوي او يا يې ودروي او دابه پاکستان ته لوی اقتصادي زيان وي. پداسې حالت کې بيا ايران گټونکی دی او چاپهار بندر به مخ په کاميابي روان وي.

د پاکستان بله لويه ستونزه چې پر طالب جدي فشار نه شي راوړلای، بلوچستان کې د بلوچانو او دا ډول د پښتنو ستونزه په کوټه او نورو سيمو کې ده، که د طالب او پاکستان ترمنځ اړيکې ډيرې خرابې شي، د بلوچستان بلوچان او د خير پښتونخوا او کوټې هغه پښتانه چې د پاکستان ضد لاسوهنو کې کار کوي، هغوی به په خلاص مټ د افغانستان ځينو سيمي وکارولای شي. امريکا د هند سره مرسته کوي چې هند په سېمه کې بانفوزده هيواد جوړ شي، تر څو راتلونکې کې د چين د اقتصادي گټو مخه ډب کړلای شي، او هند له د همدې اړيکو له کبله کوشش وکړي چې د پاکستان د بلوچستان په سيمه کې خپل نفوذ زيات او پاکستان ته سرخوړی جوړ کړي.

د همدې راتلونکو خطرونو د مخنيوي لپاره ځينې ناتاييد شوي راپورونه دا هم ورکول شوي چې د پاکستان په کوټه کې د اسلامي دولت (داعش) ډلې غير رسمي دفتر هم شتون لري.

د سولې ضد څرگندونې

که له یوه لوري د پگواش ، سولې شورا او بېلابېلو نومونو لاندې د سولې د هڅو خبرونه ورکول کېږي، بلخوا بیا د نومبر ۱۴مه ۲۰۱۶ ، ولسمشر اشرف غني د ملګرو ملتونو د امنیت شورا د بنديزونو له کمېټې څخه غوښتنه وکړه چې د طالبانو د مشرانو شتمني کنګل او په تورلست کې د مولوي هبة الله نوم شامل کړي. او دا ډول وېبې غوښتل چې د بناغلي حکمتیار نوم دي له تورلست څخه لیري شي.

د ولسمشرغني دغه ډول غوښتنې د هغه د سولې د شعار او سولې د پرمختګ ضد غوښتنه ګڼل کېږي. زما په اند ولسمشر وروسته له هغه دا خبرې په احساساتي ډول وکړې چې کله پوه شو چې د طالبانو نظامي کمیسون د پاکستان چارواکو ته قاطع جواب ورکړی چې د پاکستان تر فشار لاندې د افغان حکومت سره خبرو ته چمتو نه دی، ولي دا ښکاره ده چې طالبانو کله هم د بین الافغاني تفاهم او رښتوني سولې خبرو څخه د پریکون او یا نه کولو خبره نه ده کړې. هغوی د سولې د خبرو لپاره اوس هم د بېلابېلو هیوادونو له استازو او افغان سیاستوالو سره ګډې ناستې لري.

داچې طالبان تر بل هر وخت اوسمهال د **ملګرو ملتونو د امنیت شورا** له دوو مهمو غړو هیوادونو روسیې او چین سره ډیر ښه اړیکې لري، او دا ډول د امنیت شورا د بل غړي هیواد فرانسې سره هم رغونکې اړیکې لري، او د امنیت شورا ټول دایمي غړي پنځه هیوادونه دي، له همدې کبله ده چې د غني دغه ډول غوښتنه په اوس وخت کې به مشکل وي چې د ملګرو ملتونو د امنیت شورا یې ومنې.

د بې پولې خبریالانو او رسنیو استازو بیا په همدې ورځ (د نومبر ۱۴مه) له حکومت څخه و غوښتل چې له طالبانو سره پرته له قید او شرط څخه د سولې مذاکرات پیل کړي.

او په همدې ورځ د اروپایي ټولني لخوا د افغان پولیسو د روزنې ۹ کلن ماموریت ختم اعلان شو، د بیا پیل لپاره یې نېټه ونه ښودله.

د افغانستان کښالي اړوند ضمیر کابلوف څرگندونې

د روسیې رانوستي اژانس ته د روسیې د ولسمشر پوتین د افغانستان لپاره ځانګړې استازي **ضمیر کابلوف** ويلي چې د افغانستان ګډ حکومت غیرقانوني او د امریکا ناکامه پروژه وه. د افغانانو ترمنځ نفاق ته لمن وهل دي. ده ويلي چې امریکا دي د افغانستان مسئله کې له روسیې سره مرسته وکړي.

دا ډول کابلوف په خپلو ورسټیو څرګندونو کې ويلي چې روسیه د طالبانو سره د ښو اړیکو جوړولو په درشل کې ده، او طالبان دیوې رښتوني سیاسي وسلوالي ډلې په توګه په رسمیت پېژني.

کابلوف د افغان ولسمشر د هغې غوښتنې اړوند چې د طالبانو مشر دي د ملګرو ملتونو په تورلست کې شامل شي، غیرګون یې ښودلی . کابلوف انټرفاکس اژانس ته ويلي چې افغان حکومت ته په کار ده چې په دي اړه مواجه دلایل وړاندې کړي. کابلوف دا راز ويلي چې د طالبانو اړوند کومه اندیښنه نه لري، روسیه او طالبان په سیمه کې ګډ دشمن لري.

د نومبر ۱۴مه ، کرزي ويلي چې روسیه، چین او هند باید د افغانستان مسئلې دحل لپاره کار وکړي. او امریکا په افغانستان کې ناکامه شوې.

د روان کال په ډسمبر میاشت کې په روسیه کې د افغانستان د کښالي اړوند کانفرانس جوړېږي چې د چین او پاکستان هیوادونو استازي به هم پکې ګډون کوي، او د افغانستان د سولې اړوند به بحث کوي. روسیې غوښتل چې راتلونکې غونډه کې د هند او ایران هیوادونو استازي هم په ناسته کې ګډون ولري، ولي داچې هند هیواد له افغان حکومت سره ډیر نږدې اړیکې لري، او طالبانو اړوند اندیښنې لري، د امریکا سره یې د ملګرتیا نوي پروسه پیل شوې، له همدې امله به وي چې هغوی داخل ګډون ته زړه نه وي ښه کړي.

ایران هیواد چې د امریکا سره د اتومي وسلو پر سر جنجال لري، او له پوره احتیاط څخه کار اخلي، هغوی هم داخل د گډون لپاره زړه نه دی ښه کړی. ویل کیږي چې راتلونکي کال ۲۰۱۷ کې به بیاځل روسیه کې د افغانستان د ستونزو د حل په موخه غونډه کیږي او کیدای شي چې د روسیې، چین، پاکستان د استازو سره یوځای د هند او ایران استازي هم گډون وکړي.

وړاندیز:

پگواش چې د سولې برخه کې یوه منل شوې کاندایي اداره ده، په دې برخه کې یې ډیرې لاسته راوړنې درلودلي، په کار ده چې د ځینو مشخصو کړیو لخوا ددوی د سولې هڅې سپوتاژ نه شي، هممهغه د دوحې لړۍ ته چې بین الافغاني تفاهم ته زمینه برابروي دوام ورکړي. که چیرته پکې د پاکستان او یا نورو هیوادونو لاسوهنې پېل شي، ممکن دا لړۍ هم هغه ډول ناکامه شي لکه چې مخکې له دې د څلور اړخیزو ناستو یو طرفه ناستې له ناکامې سره مخ شوې.

زما هیله له خپلو افغانانو ورونو څخه داده چې ډیر ځله د افغان مظلوم ولس پر سر معاملي شوې، هغوی چې د سولې په برخه کې پروژوي کار کوي، او پر دغسې پروسو د افغانانو بې باوري زیاتوي، امید دی چې نور به له نږدې ۴۰ کلي جگړې څخه ستړي شوې وي، او په رښتوني ډول د سولې په برخه کې کار وکړي.

د امریکا نوی مشرتابه ته په کار ده چې د افغانستان رښتوني جوړښت ته په کتلو سره خپلې اوږدې جگړې ته د دوام پرځای د رښتوني سولې د دوام لړۍ ته توجه وکړي، په افغانستان کې د خپلو پوځیانو په شتون باندې ټینګار ونه کړي، او په افغانستان کې د افغان شموله، مستحکم او افغانانو ته د منلو وړ حکومت کې له افغان لورو سره مرسته وکړي.

روسیې، چین، پاکستان، هند او ایران څخه هیله لرو چې د افغانستان نا امنی ته خوښ نه وي، د یو ارام او باثباته افغانستان په وجود کې د یادو

لیکوال او شناند: نظر محمد مطمئن